

Obrtništvo mora dobiti pravo mesto v gospodarstvu

Ni se mogoče na hitro dogovoriti za srečanje z ljudmi iz poslovnega sveta, kajti vsak njihov dan je zapolnjen z urnikom takšnih in drugačnih obveznosti, ki so po navadi neodložljive in imajo prednost. Preprosto; tekmujejo s časom in čas je zanje zlato. Kadar pa so vprčeni še v kakšno vodstveno funkcijo, potem morate imeti srečo, da se vkrpate v urniški intermezzo. Tako je bilo tudi, ko smo se dogovarjali za srečanje z gospodom **Mihom Grahom**, predsednikom Zveze obrtnih združenj Slovenije in hkrati predsednikom združenja obrtnikov občine Šiška, sicer pa samostojnim obrtnikom v Šiški.

Gospod Miha Grah posluje kot obrtnik v Šiški že od 1966 leta. Ukvarja z montažo toplotne, hladilne in akustične izolacije. Vsa njegova družina je zaposlena v obratovalnici v kateri je sin polnopravni partner in ga zastopa v času kadar je odsoten, kajti veliko se muči na poslovnih potovanjih v tujini. Ko se vrne s teh potovanj, ga čaka delo doma in v obrtniških organizacijah, pred nedavnim pa je bil izvoljen tudi za poslanca družbenopolitičnega zbora občinskega parlamenta Ljubljana-Šiška. Takoj smo izrabili ujeti čas.

Lahko na kratko opišete sedanjí položaj obrtništva pri nas in za kaj se prizadevate na čelu Zveze obrtnih združenj Slovenije?

Kot predsednik naše slovenske obrtne zveze se bom skupaj z ostalimi sodelavci še naprej

prizadeval, da zasebno obrtništvo in podjetništvo končno dobi svoje pravo mesto v slovenskem gospodarstvu. Obrtniki v današnjih težkih gospodarskih in političnih časih ne pričakujemo od nove oblasti nobenih privilegijev, terjamo pa enak izhodiščni položaj z ostalimi gospodarskimi panogami družbene sektorja, da ne bi plačevali prometnih davkov na reprodukcijski material in osnovna sredstva. Z odločitvijo republiške skupščine je to rešeno samo delno glede republiškega davka ne pa tudi zveznega. To dokazuje, da naša republiška skupščina in vlada že prehajata z besed k dejanjem. Obrtništvo Slovenije skupaj z Gospodarsko zbornico Slovenije želi biti konstruktiven in enakopraven partner pri urejanju te zakonodaje. Zato slovenska obrtna zveza pričakuje pomoč in podporo poslancev iz vseh strank, ko se bo kreirala obrtniško podjetniška in gospodarska zakonodaja. Naša zveza obrtnikov hoče in mora ostati tudi v bodoče predvsem strokovna organizacija, ki je pripravljena sodelovati z vsemi strankami v parlamentu in jim po svoji možnosti nuditi vsi pomoč.

Kako vidite svojo vlogo v poslanski klopi ter kakšna se vam zdi sedanja podjetniška zakonodaja?

Moja vloga prizadevanj bo enaka kot stališča naše obrtne zveze. Nova zakonodaja o ustanavljanju zasebnih podjetij je dokaj liberalna, kar je prav in bo šele po določenem času prizadeval, da zasebno obrtništvo in podjetništvo končno dobi svoje pravo mesto v slovenskem gospodarstvu. Obrtniki v današnjih težkih gospodarskih in političnih časih ne pričakujemo od nove oblasti nobenih privilegijev, terjamo pa enak izhodiščni položaj z ostalimi gospodarskimi panogami družbene sektorja, da ne bi plačevali prometnih davkov na reprodukcijski material in osnovna sredstva. Z odločitvijo republiške skupščine je to rešeno samo delno glede republiškega davka ne pa tudi zveznega. To dokazuje, da naša republiška skupščina in vlada že prehajata z besed k dejanjem. Obrtništvo Slovenije skupaj z Gospodarsko zbornico Slovenije želi biti konstruktiven in enakopraven partner pri urejanju te zakonodaje. Zato slovenska obrtna zveza pričakuje pomoč in podporo poslancev iz vseh strank, ko se bo kreirala obrtniško podjetniška in gospodarska zakonodaja. Naša zveza obrtnikov hoče in mora ostati tudi v bodoče predvsem strokovna organizacija, ki je pripravljena sodelovati z vsemi strankami v parlamentu in jim po svoji možnosti nuditi vsi pomoč.

Republiški sekretariat za drobno gospodarstvo je v sodelovanju

nesla rezultate. V letošnjem letu je bilo ustanovljeno kar veliko podjetij, ki sicer še niso zaživela kot bi morala, to pa iz objektivnih in subjektivnih razlogov, vendar pričakujemo, da se bo v določenem časovnem ciklusu stopnja uspešnih povečala.

Nova pluralistična skupščina in izvršni svet občine Ljubljana-Šiška sta doslej pokazala voljo za še tesnejše sodelovanje z obrtniki, kar dokazujejo tudi programske usmeritve izvršnega sveta. Seveda si želimo, da bi z ozirom na gospodarske težave v občini našli skupen jezik pri izbiri rešitev za tista podjetja, ki bi iz različnih vzrokov morala v stečaj ali zmanjšati proizvodnjo, da bi pod primernimi pogoji in primernimi cenami, bilo omogočeno obrtnikom vzeti poslovne prostore in stroje v najem.

Slišati je, da se mnogi podjetniki ukvarjajo z vsemi posli, samo ne s tistimi dejavnostmi za katere so registrirani?

Kot zagovornik in zastopnik podjetništva ter obrtništva, ne bom ocenjeval podjetnikov, ker bo samo tržišče izločalo slabe. Objektivno sedanjí čas še ni najbolj naklonjen odpiranju novih podjetij, ni pa rečeno, da zaradi takih primerov ne bi odpirali novih podjetij, saj smo se vendar odločili za svobodno pretok blaga. Kakorkoli, perspektiva je v razvoju večjih obrti in zasebnih podjetij.

Kje se sedaj opaža najpogostejše blokade razvoja zasebnega podjetništva?

Ideoloških zavor za razvoj zasebnega podjetništva ni več, je le zavora v glavah in navadah dela iz stare prakse pri uradnih delavnic ter ožene trga za sedaj pomanjkanje kvalitetnih finančnih sredstev, previsoke obresti za bančne kredite, pomanjkanje primernih poslovnih prostorov, previsoki komunalni prispevki pri gradnji obrtnih delavnic ter ožene trga za izdelke in storitve zaradi vse slabše kupne moči prebivalstva. Vse to kar navajam velja prav tako tudi za že obstoječe obrtne delavnice in podjetja.

Naš pogovor se je tako približal kraju in bi ne bil zaokrožen, če ne bi izvedeli ničesar o sogovorniku, kako preživlja prosti čas, kadar si ga utegne vzeti. Takoj je odvrnil, da tega skoraj ne pozna, ker je vse njegovo življenje izpolnjeno z delom. Tiste redke ure, ki se mu »zgode«, izrabi za kratke sprehode v domačem sadovnjaku in za kramljanje s prijetnimi sosedi ali pa kaj malega postori v hiši in okrog nje. Hobby? Kje pa! To prepuščam času ko bom v pokopu, je odvrnil. Saj res, da je pri 51 letih zanj to potrta energija. Pa zapišite tudi to, je dejal, da me kot državljana Slovenije in Jugoslavije skrbi, če bomo imeli toliko razsodnosti in poguma, da bi na miren in človeški način razrešili naše politične in gospodarske razprtije, ker je to naš dolg in obveza do naših otrok, vnukov in znancev. Zato uporabimo ves naš um in energijo raje za ustvarjanje in delo.

Ivo Osolnik

Je res vsak lahko podjetnik?

Po statističnih podatkih, lani in v prvi polovici letošnjega leta je v Sloveniji registriranih 8102 zasebnih podjetij, od tega največ v naši občini 657.

Dejansko pa je poslovalo 2565 zasebnih podjetij, v katerih je bilo zaposlenih 3232 delavcev, kar je le pol odstotka zaposlenih v slovenskem gospodarstvu. Le-ti ustvarjajo 1,6 odstotka prihodkov celotnega gospodarstva v naši republiki.

Postopek za ustanovitev podjetja je zelo enostaven. Depozitarni znesek, katerega je treba položiti kot ustanovni delež, znaša le 2.000 din. Obstajajo tudi določene organizacije, ki pripravijo vse potrebne papirje za registracijo, tako je zasebno podjetje zelo hitro ustanovljeno.

Kako obstati? Malo je novih podjetnikov, ki jim je podjetništvo v krvi, oz. so rojeni podjetniki, kot radi rečemo. Mnogi ustanavljajo podjetje je gotovo bolj posledica stanja v naši družbi, krize in strahu pred izgubo delovnih mest. Zato so bolj podjetniki na papirju. Večini je poslovanje tuje, zato se srečujejo s številnimi težavami. Zakonodaja po kateri posluje podjetnik je zvezna in je enaka za podjetje, ki ima 2000

zaposlenih kot za tistega, ki v podjetju dela sam. To pomeni, da en podjetnik, ki bi želel uspešno poslovati in pravilno odločati bi moral poznati množico predpisov, ki jih v enem velikem podjetju ureja team pravnikov in ekonomistov.

Nujne so tudi druge, predvsem osebnostne kvalitete, ki jih na Balkanu še nismo usvojili. Denimo zanesljivosti, poslovnega obnašanja, kakovostnih storitev in še bi lahko naštevali. Ob tem ne gre prezreti dejstva, da v teh podjetjih dela veliko ljudi brez vsakršnih izkušenj, izjeme so le tisti, ki prihajajo iz organizacij združenega dela, za katere pa veljajo nova pravila igre.

V SPOMIN

Rado Bergant

V drugi polovici avgusta, sredi počitnic, je nepričakovano in prerana smrt prekinila življenjsko pot **Radu BERGANTU**, dolgoletnemu delegatu in poslancu Družbenopolitičnega zbora skupščine občine Ljubljana-Šiška. Umril je star 61 let, na vrhuncu svojih aktivnosti v gospodarstvu in politiki.

Zivljenska pot Rada BERGANTA je neločljivo povezana z družbenopolitično dejavnostjo. Bil je uspešen obrtnik, ustanovni član prvega Ljubljanskega združenja obrtnikov pred 22. leti, v tistem času pomembnem in smelem dejanju.

V obrtni zadrugi **ELEKTROVOD** je bil eden vodilnih in priznan član Zveze obrtnikov združenj Slovenije. Od tod ga je pot vodila naprej v skupščinske klopi občine Ljubljana-Šiška in Republike Slovenije. V mandatnem obdobju april 1986 do maja letos je bil Rado BERGANT izvoljen v skupino delegatov Zbora združenega dela republiške skupščine za področje obrti. Tu je deloval kot namestnik vodje skupine in član odbora za družbeno ekonomsko odnose in razvoj v skupščini SRS.

Pomemben je njegov delež pri spremembah zakona o davkih občanov in obrtnega zakona.

V občinski skupščini je bil v tem obdobju član delegacije s področja obrti, največkrat pa kar stalni delegat konference obrtnega združenja Šiške.

Povsem razumljiv je nadaljnji razvoj njegove osebnosti v času slovenske pomladi, postal je eden od ustanoviteljev Slovenske obrtne podjetniške stranke, njen motor in predsednik. Kot predstavnik stranke je bil izvoljen za poslanca v DPZ skupščine Ljubljana-Šiška.

Odnos Rada Berganta do družbe in narave osvetljuje tudi njegovo članstvo v Zvezi lovskih druženj Slovenije. Zlasti je bil aktiven v zvezi lovskih druženj Notranjske kot funkcionar v vlogi starešine, član izvršnega in nadzornega odbora, za kar je dobil več pomembnih priznanj.

Ohranili ga bomo v trajnem in spoštljivem spominu.

—OLAJSAMO SI ŽIVLJENJE—

in dodajmo jeseni življenja tudi pomladno cvetje

V Centru za socialno delo Ljubljana-Šiška smo kadrovsko in kvalitativno okrepiли dejavnost na področju pomoči starejšim občanom. V ta namen smo organizirali uslužnostni servis, ki nudi ostarelim občanom pomoči, ki so potrebne, za dolgo in človeka dostojno življenje v okolju, kjer živi.

Tako dostavljamo hrano na dom, pomagamo pri čiščenju in pospravljanju, prinašamo kurjavo, pomagamo pri urejanju vrta, vas spremljamo na ogled kulturnih prireditvev itd.

Glede na vaše želje in naše možnosti vam organiziramo tudi ostale oblike pomoči.

Občani lahko uveljavljajo storitve glede na njihove finančne zmogljivosti tudi kot obliko družbeno pomoči.

Vse občane pa naprošamo, da nam sporočijo, če v njihovem okolju živi ostareli občani, ki pomoči potrebuje, pa je sam ne uveljavlja, obiskali ga bomo in mu skrbno pomagali.

POKLIČITE NAS lahko **VSAK** ponedeljek in sredo, od 8. do 12. ure na tel. 571-564 ali pa se v tem času oglašite pri nas v prostorih Centra za socialno delo Ljubljana-Šiška, Ob žici 1.

Franc Kumer

NOVOSTI

Smu pred velikimi spremembami sistema javnih financ - pravi Boža Macarol, svetovalka na področju davčnega sistema pri Zvezi obrtnih združenj Slovenije. Te spremembe bodo zahtevale tudi novo ureditev ostalih predpisov: zakona o davkih, zakona o prometnem davku. Novost je sprejetje zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o posebnem prometnem davku in sicer na podlagi teh sprememb so delovni ljudje, ki opravljajo registrirano dejavnost oproščeni plačila prometnega davka, kadar nabavljajo reprovromaterial za opravljanje svoje dejavnosti in osnovna sredstva za opravljanje svoje dejavnosti, razen osebnih avtomobilov in opreme za opremljanje pisarn.

— Ali je s tem prišlo do izenač-

tve pravnih in fizičnih oseb na področju prometnega davka?

— Kljub temu, da zakonodajalec v obrazložitvi to poudarja, pa temu ni tako, ker v spremembah in dopolnitvah zakona o republiškem prometnem davku te spremembe ne navajajo oprostitve, kadar obrtnik nabavlja trgovsko blago, drobni inventar za opravljanje svoje dejavnosti, avtogume, zaščitno opremo in zaščitno obleko. In v vseh teh primerih so pravne osebe oproščene plačila prometnega davka, ne samo republiškega, ampak tudi temeljnega. Torej je treba še marsikaj postoriti, da bi prišlo do dejanske izenačitve na vseh področjih. Vendar se obrtnikom obetajo boljši časi.

Republiški sekretariat za drobno gospodarstvo je v sodelovanju

z Zvezo obrtnih združenj pripravil predlog najnujnejših sprememb zakona o davkih občanov, in če bi bil sprejet, bi vnesel novosti v davčno politiko. Zveza in sekretariat za drobno gospodarstvo sta namreč predlagala, da obrtniki od osnove, ki si jo sami določijo za plačilo v invalidsko in pokojninsko zavarovanje, ne plačujejo davka iz osebnega dohodka. Osební dohodek pri obrtniku še do danes ni uzakonjen in si obrtnik lahko določa le osnovo od katere plačuje prispevke.

— **Predvidena je tudi ukinitve obvezne registracije računa?**

— V obrazložitvi za ukinjanje te zakonske odredbe navajamo, da to evidentiranje pomeni nepotrebno administriranje, ker se promet obrtnika samo delno zajema - torej tisti promet, ki ga opravlja samo s pravnimi osebami, medtem ko ostali promet, ki ne gre prek žiro računa, ni evidentiran in davčna uprava ne dobi celoten vpogled v promet obrtnika.

— **Kaj ste še predlagali?**

— Če obrtnik ne dosega vsaj 10% povprečnega čistega OD delavcev zaposlenih v gospodarstvu v Sloveniji (ostanek čistega OD), predlagali smo, da v tem primeru plača davek kot *parvalist*.

Velika novost bi bila tudi na področju investiranja. Obrtnik bi

lahko ves ostanek nerazporejenega dobička investiral nazaj v obratovalnico brez obdavčevanja. Po doslej veljavni zakonodaji je lahko obdavčeno 60% tega ostanka dobička ali pa ostanka čistega dohodka. Medtem, ko smo mi predlagali, da bi bil obrtnik 100% oproščen tovrstnega davka. Novosti so tudi pri davku na skupni dohodek občanov in sicer davčna olajšava oziroma odbite postavke za družbeno koristno osebno porabo. Pripravljajo se tudi novosti na področju osebnega dela, tako da bi tudi zdravniki lahko opravljali svojo dejavnost kot samostojni poklici. Tudi šole bi bile v privatni lastni. V primerih, kadar človek s svojo osebno porabo razbremeni družbo, takrat bi bil deležen davčne olajšave. Tudi v primeru obnove ali nakupa stanovanja.

To so torej bistvene novosti in po informacijah, ki jih je Boža Macarol dobila od ministra za drobno gospodarstvo, Viktorja Brezarija, bo ta predlog sprememb o katerih je pravkar govorila, obravnavan že na naslednji seji Izvršnega sveta in če bo sprejet sklep, da gre kot zakonski predlog v republiško skupščino, bo tudi sprejet in bo v veljavi že letos. Te spremembe so možne tudi ob sedanjem načinu vodenja poslovnih knjig.

Ivan Šucur

Vas gospodarstvenike, podjetnike in obrtnike VABIMO, da z novicami in poslovnimi informacijami (med drugim, da objavljate prosta delovna mesta, proste zmogljivosti, predstavljate izdelke, iščete kooperante itd.) iz svoje sredine prispevate k oblikovanju takšnega glasila, od katerega bomo imeli koristi vsi.

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ LJUBLJANA ŠIŠKA

VABI

prosvetne in kulturne delavce LJUBLJANE, da se udeležijo ŠTUDIJSKEGA DNEVA v okviru vsakoletnih KOPITARJEVIH DNEVOV

v četrtek, 25. oktobra 1990 ob 9. uri

v CANKARJEVEM DOMU, sejna soba E-3

Predavali bodo:

prof. dr. Vasilij MELIK: O Zarniku kot politiku
prof. dr. Matjaz KMEGLJ: Fran Levstik in Franja KOŠIR-JEVA

prof. dr. Adrijan LAH: Aleševčeva literarno delo
prof. dr. Martina OROŽEN: KOPITARJEVA slovenska slovnica - pomen
prof. Janko MODER: Jezikovni posnetki po Srbohrvaščini

Poleg pedagoških slavistov vjdno vabimo učence 7. in 8. razreda osnovnih šol ter dijake srednjih šol, ki jih zanima naša literarna preteklost in pomen Jerneja KOPITARJA, prav posebej vabljene študente slavistike vsjih in visokih šol in vsi, ki vas zgoraj navedene teme zanimajo.

ODBOR KOPITARJEVIH ŠTUDIJSKIH DNEVOV